

การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง

โครงการเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)

ประจำปีงบประมาณ 2565

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

คำนำ

เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและมีชีวิตอย่างยั่งยืน โดยมีการแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ได้แก่ พื้นที่น้ำ พื้นที่ดินเพื่อเป็นที่นาปลูกข้าว พื้นที่ดินสำหรับปลูก พืชไร่นานาพันธุ์ และที่สำหรับอยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์ ในอัตราส่วน 30:30:30:10 เป็นหลักการในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งรัฐบาลได้สานต่อแนวพระราชดำรินำมาเป็นโครงการของรัฐอีกโครงการหนึ่ง ขับเคลื่อนโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหลัก มุ่งเน้นให้เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ มีรายได้ไว้ใช้จ่ายและมีอาหารไว้บริโภคตลอดปี ตลอดจนพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ต้องการให้ประชาชน โดยเฉพาะเกษตรกร ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้กำหนดนโยบายโครงการส่งเสริมการจัดทำบัญชีรายบุคคล เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร ให้เห็นถึงประโยชน์ของการบันทึกบัญชี ทั้งบัญชี รับ-จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ อีกทั้งยังสามารถนำข้อมูลจากการจดบันทึกบัญชี มาวิเคราะห์ตนเอง นำไปปรับใช้ในการวางแผนการใช้จ่ายเงินในครัวเรือน และในการประกอบอาชีพ ได้อย่างเหมาะสม มีเหตุมีผล เป็นการสร้างวินัยทางการเงิน และพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้บัญชีเป็นเครื่องมือจัดทำโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรอบรมการจัดทำบัญชีรายบุคคล ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรมั่งคั่ง (เกษตรทฤษฎีใหม่) ขึ้น

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย จึงได้ถอดบทเรียนต้นทุนอาชีพเกษตรกรต้นแบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ปี ๒๕๖๕ กรณีศึกษาเกษตรทฤษฎีใหม่ต้นแบบ อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ที่ประสบความสำเร็จจากการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อเป็นตัวอย่างให้ผู้ที่สนใจใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตาม และหวังว่าการถอดบทเรียนต้นทุนอาชีพเกษตรกรต้นแบบครั้งนี้ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับผู้สนใจได้

ชื่อ -สกุล นายแก่นนคร ยืนยาว

อายุ 49 ปี

การศึกษาสูงสุด ปวส.ช่างก่อสร้าง

ที่อยู่ เลขที่ 71 หมู่ที่ 2 บ้านหนองอีเปี้ย ตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

(ที่อยู่สวน) หมู่ที่ 5 บ้านห้วยเตือเหนือ ตำบลโนนป่าซาง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

โทรศัพท์ 093-5085242

อาชีพ เกษตรกร พื้นที่ใช้ในการดำเนินงาน 17 ไร่

แนวความคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

“เรียนรู้อยู่แบบพอเพียง เพราะทำให้เราและครอบครัวเพียงพอและเป็นสุข”

การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง

1. หัวข้อการถอดบทเรียน : ทำเกษตรผสมผสาน อยู่ได้อย่างยั่งยืน

2. จุดเริ่มต้น/แรงบันดาลใจ

เมื่อก่อนผมประกอบอาชีพค้าขาย เปิดร้านขายของชำและขายอาหารการกินในชุมชนบ้านหนองอีเปี้ย ตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยเริ่มลงทุนจากเงินที่มีอยู่เพียงเล็กน้อย ไม่ได้กู้ยืมมาลงทุน แต่การเปิดร้านขายของชำต้องลงทุนซื้อสินค้ามาไว้หน้าร้าน ขายได้ก็นำกำไรที่ได้นำไปซื้อสินค้ามาขายเพิ่มและนำมาใช้จ่ายในครอบครัว จึงหาวิธีลดต้นทุนและอยากมีรายได้เพิ่มขึ้น เลยมองหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ โดยเริ่มทำการเกษตรปลูกผัก เพื่อให้แม่บ้านนำมาประกอบอาหารขายให้คนในหมู่ ลดต้นทุนการซื้อวัตถุดิบและบริโภคในครอบครัว ลดค่าใช้จ่าย แต่การทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยวคือการปลูกผักอย่างเดียว ก็ประสบปัญหาด้านศัตรูพืช เนื่องจากขาดความรู้และประสบการณ์ ต่อมาในปี 2560 ได้เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรที่มาให้ความรู้ด้านการทำการเกษตรทุกด้าน การจัดทำบัญชีรับจ่ายในครัวเรือน ต้นทุนประกอบอาชีพ ทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงดีขึ้น รายได้เพิ่ม ค่าใช้จ่ายลด จากการนำหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ รู้จักการวางแผนการประกอบอาชีพและที่สำคัญมีการจัดบัญชีต้นทุน ทำให้รู้รายได้ ค่าใช้จ่าย ต้นทุนประกอบอาชีพ รู้ว่ามีกำไรหรือขาดทุน และเรียนรู้วิธีการที่จะลดต้นทุน เพื่อให้มีกำไรเพิ่มขึ้น ถึงแม้จะไม่ได้ทำให้ร่ำรวย แต่การนำหลักการทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยได้ใช้ความรู้ด้านการเกษตรที่ได้รับการอบรมมา และฝึกประสบการณ์ ลองผิดลองถูก เพื่อพัฒนาผลผลิตให้ได้ประสิทธิภาพและเป็นที่ต้องการของตลาด จากการนำบัญชีต้นทุนอาชีพ และ Smartme มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินชีวิตประจำวัน ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้มีความเข้าใจมากขึ้น ปัจจุบันก็บันทึกบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนและบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ เมื่อตนเองเห็นผลสำเร็จที่ได้จากการลงมือปฏิบัติเอง รู้รายรับ-รายจ่าย รู้ต้นทุน ก็นำไปปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตประจำวันให้ดีขึ้น นำความรู้ไปสอนภรรยาและลูกสาวให้ทำบัญชีบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน จนขยายผลไปถ่ายทอดให้เพื่อนบ้านใกล้เคียงที่สนใจด้วย

3. วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น – ปัจจุบัน

การดำเนินงาน พื้นที่ 12 ไร่ ส่วนที่ 1 แบ่งเป็นที่พักอาศัย โรงจอดรถและเก็บอุปกรณ์การเกษตรต่างๆ ส่วนที่ 2 แบ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ทำนาข้าว และสวนผัก เช่น ปลุกแตงกวา ปลุกข้าวโพด ปลุกพืชผักสวนครัว และปลุกพริก เป็นต้น ส่วนที่ 3 แบ่งเป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงไก่และเป็ด มีแหล่งน้ำเพื่อใช้อุปโภคในครัวเรือนและใช้ในการเกษตร แยกเป็นบ่อน้ำบาดาล จำนวน 2 บ่อ ใช้ระบบสูบน้ำโดยพลังงานแสงอาทิตย์ และสระน้ำ 3 ไร่ เลี้ยงปลา กุ้ง และใช้สำหรับการเกษตร การเลี้ยงปลาเป็นแบบปล่อยเลี้ยงตามธรรมชาติ เพื่อไว้บริโภคในครอบครัว ถ้าปีไหนที่มีปลาจำนวนมาก บริโภคไม่หมดก็จะนำไปขายเป็นรายได้เสริม ซึ่งแต่ละกิจกรรมได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 กิจกรรมหลัก คือ อาชีพทำนา (พื้นที่ จำนวน 5 ไร่)

การทำนา เริ่มจากการไถตะ เป็นไถครั้งแรกเพื่อไถกลบวัชพืชและตอพงและทำลายวัชพืชให้ย่อยสลายเป็นปุ๋ยหลังจากนั้นตากดินไว้ 1-2 อาทิตย์ แล้วไถแปร เพื่อช่วยให้ดินที่มีขนาดเล็กลงและทำลายวัชพืชที่ขึ้นมาอีกครั้ง ต่อมาทำการคราด เพื่อเอาเศษวัชพืชออกจากนา และย่อยดินให้มีขนาดเล็กลงอีก จนเหมาะแก่การเจริญของข้าว ต่อมาทำการตักกล้า จึงถอนกล้าเพื่อมาปักดำ (ดำนา) รวมถึงการใส่ปุ๋ยและกำจัดวัชพืช ซึ่งลดการใช้สารเคมีโดยใช้การตัดหญ้าและการถอนหญ้าแทนการใช้ยาฆ่าหญ้า การใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้ปุ๋ยเคมี อีกทั้งยังลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากปัจจุบันประสบปัญหาปุ๋ยเคมีมีราคาสูงและทำลายดิน การปลูกข้าวใช้ระยะเวลาเริ่มตั้งแต่เพาะต้นกล้า ปักดำต้นข้าว จนถึงเก็บเกี่ยว ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม- ธันวาคม ของทุกปี

3.2 กิจกรรมที่สอง ปลูกผัก (พื้นที่ จำนวน 4 ไร่)

ผักที่ปลูกหลัก เพื่อไว้ขาย สร้างรายได้ ได้แก่ ปลูกแตงกวา ปลูกพริก ระยะเวลาตั้งแต่ปลูกจนถึงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตใช้เวลาประมาณ 3 เดือน โดยจะปลูกหมุนเวียนสลับกันไปเรื่อยๆ เนื่องจากในชุมชนมีเกษตรกรปลูกแตงกวาจำนวนมาก จึงได้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองอีเปี้ยและได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัดเลย ให้เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ชื่อแปลงใหญ่ผัก (แตงกวา) ตำบลดอนโพแดง การเข้าร่วมโครงการฯ มีหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้การวางแผนการผลิต การลดต้นทุน เพื่อให้พัฒนาผลผลิตให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ต้องการของตลาด

3.3 กิจกรรมที่สาม ด้านเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ จำนวน 1 ไร่)

พื้นที่ประมาณ 1 ไร่เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ กิจกรรมด้านการเลี้ยงสัตว์นี้ ลดต้นทุนการผลิตโดยการให้เศษผัก แดงกว่าที่คัดแยกจากการขาย สับให้เป็ด ไก่ กินสลับกับหัวอาหาร และข้าวเปลือก จะเน้นการเลี้ยงโดยวิธีธรรมชาติเนื่องจากเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือนอีกทั้งจำหน่ายในชุมชน เพื่อเป็นรายได้เสริมอีกด้วย

4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

-ลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก (พด.1) น้ำหมักชีวภาพ (พด.2) ปลุกพืชสมุนไพรที่มีกลิ่นฉุนไว้ระหว่างแปลงผัก เช่น ตะไคร้หอม กะเพรา แมงลัก เพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืช

-ไม่เผาฟาง และเศษพืชในแปลงปลูก

- โถกลดตอฟางและวัชพืช ดายหญ้าแทนการใช้ยาฆ่าหญ้า

- มีการปลูกไผ่ และไม้ยืนต้นเป็นการอนุรักษ์ป่านำมาใช้ประโยชน์ได้ ใบที่ร่วงทับถมกันย่อยสลายเป็นปุ๋ยตามธรรมชาติ และรักษาความชื้นของหน้าดิน อีกทั้งยังมีหน่อไม้ไว้แปรรูปและบริโภคในครอบครัว

- ปลูกฟักทอง แตงโม และแตงไทย เป็นพืชคลุมดิน อีกทั้งบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายในชุมชน เพื่อเป็นรายได้เสริมอีกด้วยและใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- ปลูกถั่วลิสงเพื่อปรับสภาพดิน ไม่เกิดปัญหาดินเสื่อม

5. วิธีการจัดบันทึก/เครื่องมือที่ใช้

จากที่ได้เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จึงได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีรับ - จ่าย และ ต้นทุนประกอบอาชีพจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย จึงเริ่มต้นจัดบันทึกรายรับ - รายจ่าย ในครัวเรือน และต้นทุนประกอบอาชีพในสมุดต้นทุนประกอบอาชีพของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อให้ทราบถึงรายรับ รายจ่าย ที่เกิดขึ้นในครัวเรือน สามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในครัวเรือนได้ และยังช่วยให้ทราบต้นทุนในการประกอบอาชีพ ของตนเอง นำมาวิเคราะห์ลดต้นทุนในการประกอบอาชีพได้

6. การให้คำปรึกษาแนะนำแก่เกษตรกร

หลังจากได้เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ นอกจากได้รับความรู้ในด้านการจัดบันทึกบัญชี รายรับ-รายจ่ายในครัวเรือน และต้นทุนประกอบอาชีพแล้ว ก็ยังได้มีโอกาสเรียนรู้กับหน่วยงานต่างๆ ในกระทรวง เกษตร ที่ได้มาให้ความรู้เกี่ยวกับทำการเกษตร ด้านการปลูกพืช ด้านการทำปุ๋ยหมัก และด้านการปศุสัตว์ เป็น ลักษณะการแก้ไขปัญหา และการเพิ่มประสิทธิภาพของสินค้าทางการเกษตร จึงได้นำความรู้ที่ได้รับไปช่วยแนะนำ เพื่อนเกษตรกรที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร

7. ผลงานและความสำเร็จ

จากที่ได้บันทึกบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนและบันทึกบัญชีต้นทุนอาชีพของตนเองพบว่าการใช้ ข้อมูลจากการบันทึกบัญชี ทำให้มีแนวทางการประกอบอาชีพ เช่น การลงทุนประกอบอาชีพแต่ละประเภทต้องมีการวางแผนทางการเงิน โดยเปรียบเทียบและวิเคราะห์ต้นทุนจากสมุดบันทึกบัญชีรับ-จ่าย ในครัวเรือนว่าที่ ผ่านมาใช้เงินลงทุนในการประกอบอาชีพจำนวนเท่าใด และใช้ข้อมูลจากสมุดบัญชีต้นทุนอาชีพเพื่อวิเคราะห์ ต้นทุนอาชีพ ซึ่งจากการลงทุนที่ผ่านมาพบว่า มีต้นทุนในการใช้ปุ๋ยเคมีในการประกอบอาชีพจำนวนมาก จึงปรับเปลี่ยนโดยการลดใช้ปุ๋ยเคมี หันมาใช้น้ำหมักชีวภาพ (พด.2) สูตรต่างๆที่ ส่งผลให้ต้นทุนในการประกอบ อาชีพลดลงมีเงินออม และฐานะทางการเงินของครอบครัวดีขึ้น

8. ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาโรคระบาดในพืชส่งผลกระทบต่อผลผลิตลดลง แก้ไขปัญหาโดยนำองค์ความรู้ที่ได้รับจาก หน่วยงานมาใช้ในการรักษาโรคพืช
2. ปัญหาเรื่องราคาชาวตกต่ำ การแก้ไขโดยการลดพื้นที่ทำนา ปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตร แบบทฤษฎีใหม่ เป็นการลดความเสี่ยงที่เกิดจากราคาผลผลิตตกต่ำหากปลูกพืชเพียงอย่างเดียว

ต้นทุนประกอบอาชีพของ นายแก่นนคร ยืนยาว
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 - ปัจจุบัน

ชนิดพืชที่ปลูก	จำนวน	หน่วย	ช่วงเวลาระยะเวลาเพาะปลูก/สร้างรายได้/ต้นทุนประกอบอาชีพ											รายได้/ปี	ต้นทุนประกอบอาชีพ	หมายเหตุ			
			ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.				ธ.ค.		
ข้าวนาปี	5	ไร่	-	-	-	-	-										9,400.00	ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิต	
ไถ่	28	ตัว															1,800.00	200.00	เน้นไว้บริโภค
เป็ด	32	ตัว															2,500.00		เน้นไว้บริโภค
ปลา	3	ไร่															1,500.00	-	เน้นไว้บริโภค
แตงกวา	2	ไร่			-	-	-	-	-								105,000.00	11,200.00	เน้นไว้บริโภค
พริก	2	ไร่	-	-	-						-	-	-	-	-		8,500.00	-	ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิต
ถั่วลิสง	2	ไร่															6,000.00	450.00	
ข้าวโพด	2	ไร่																5,000.00	ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิต
ผักสมุนไพรมะเขือ	1	ไร่																	เน้นไว้บริโภค
ฟักทอง แดงไทย แดงโม	1	ไร่																600.00	ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิต
ไม้ยืนต้น	2	ไร่																	เน้นไว้บริโภค
รายได้รวม/ปี (1)												125,300.00							
ต้นทุนจากภาคการเกษตร/ปี (2)												26,850.00							
ต้นทุนจากภาคครัวเรือน/ปี (3)												35,000.00							
รายได้สุทธิ/ปี (4)												63,450.00		(1) - (2) - (3)					

นายแก่นนคร ยืนยาว จังหวัดเลย
 สรุปรายละเอียดต้นทุน – กำไร จากการประกอบอาชีพ
 อาชีพ ทำนา พื้นที่ 5 ไร่

รายการ	ปี 2565 (รอบการผลิต มิ.ย 65-ธ.ค.65)		ปี 2564 (รอบการผลิต มิ.ย.64-ธ.ค.64)		ปี 2563 (รอบการผลิต มิ.ย. 63- ธ.ค.63)	
	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท
รายได้						
ขายข้าวเปลือก			2,500 ก.ก.	25,000.00	2,100 ก.ก.	21,000.00
รวมรายได้			2,500 ก.ก.	25,000.00	2,100 ก.ก.	21,000.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย						
ขั้นตอนการเตรียมการผลิต						
ค่าไถ (ค่าน้ำมัน)	5 ไร่	700.00	5 ไร่	500.00	5 ไร่	500.00
ขั้นตอนระหว่างการผลิต						
ค่าจ้างคนงานดำนา	15 คน	4,500.00	15 คน	4,500.00	15 คน	4,500.00
ซื้อปุ๋ย	3 ถุง	4,200.00	3 ถุง	2,850.00	3 ถุง	2,475.00
ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต						
ค่าแรงเกี่ยวข้าว			18 คน	5,400.00	20 คน	5,600.00
ค่าแรงขนข้าว				1,000.00		1,000.00
ค่าสีข้าว				1,200.00		1,050.00
ค่าแรงตนเอง				2,000.00		2,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		9,400.00		17,450.00		17,125.00
หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ						
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น				17,450.00		17,125.00
กำไร/ขาดทุน				7,550.00		3,875.00
ต้นทุน/กก.				6.98		8.15
ต้นทุน/ไร่				3,490.00		3,425.00
กำไร/กก.				3.02		1.85
ผลตอบแทน/ไร่				1,510.00		775.00

หมายเหตุ ปี 2563 ประสบปัญหาภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตตกต่ำ

ปี 2564 ได้ผลผลิตดีกว่าปี 2563

ปี 2565 ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต

การไถใช้รถไถนาเดินตามและใช้แรงงานในครั้เรือนเป็นส่วนใหญ่

ผลผลิตใช้บริโภคในครั้เรือน

นายแก่นนคร ยืนยาว จังหวัดเลย
สรุปรายละเอียดต้นทุน – กำไร จากการประกอบอาชีพ

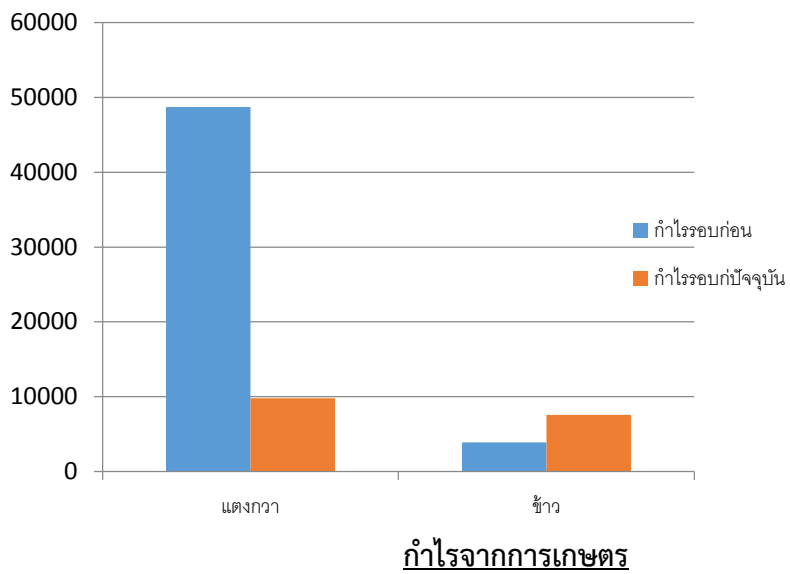
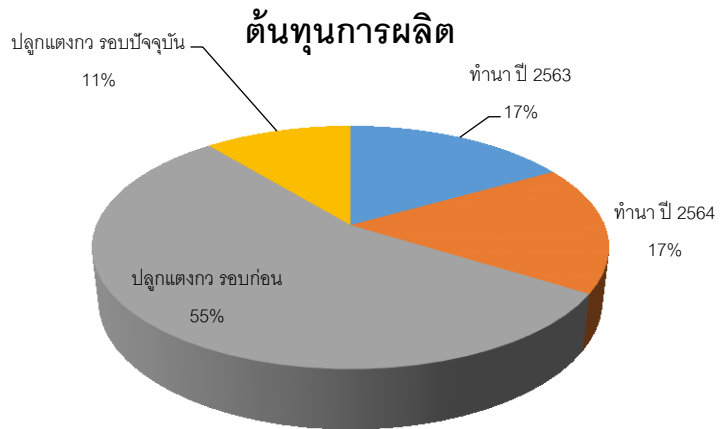
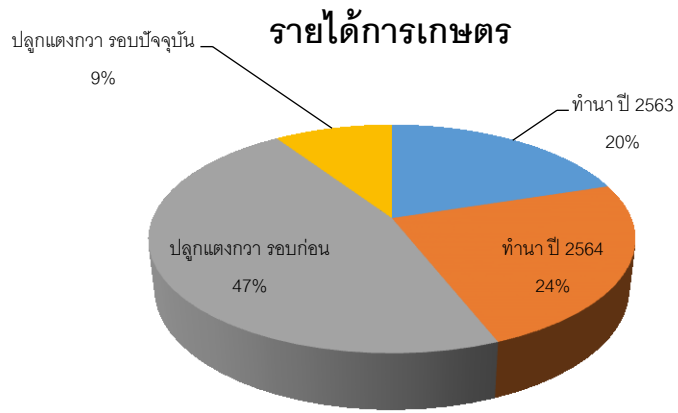
อาชีพ ปลูกแตงกวา 2 ไร่

รายการ	รอบปัจจุบัน		รอบก่อน	
	(รอบการผลิต มี.ย.65 – ส.ค.65)		(รอบการผลิต ต.ค.64 – ธ.ค.65)	
	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท
รายได้				
ขายแตงกวา	3,000 กก.	21,000.00	15,000 กก.	105,000.00
รวมรายได้	3,000 กก.	21,000.00	15,000 กก.	105,000.00
<u>หัก</u> ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ขั้นตอนการเตรียมการผลิต				
ค่าเมล็ดพันธุ์	4 กระปุก	2,800.00	4 กระปุก	2,800.00
ค่าไถ	2 ไร่	2,200.00	2 ไร่	2,200.00
ค่าอุปกรณ์			2 ไร่	8,000.00
ขั้นตอนระหว่างการผลิต				
ค่าปุ๋ย	3 ถุง	4,200.00	10 ถุง	9,800.00
ค่าฮอร์โมน			1 ชุด	3,500.00
ค่าแรงตนเอง		2,000.00		30,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		11,200.00		56,300.00
<u>หัก</u> ปัจจัยการผลิตคงเหลือ				
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		11,200.00		56,300.00
กำไร/ขาดทุน		9,800.00		48,700.00

ต้นทุน/กก.	3.73	3.75
ต้นทุน/ไร่	5,600.00	28,150.00
กำไร/กก.	3.27	3.25
ผลตอบแทน/ไร่	4,900.00	24,350.00

หมายเหตุ

ผลผลิตรอบปัจจุบัน - ประสบปัญหาเนื่องจากขาดความรู้จากการใช้ขนอ้อยเผาจากโรงงานน้ำตาลทำให้เกิดโรคเชื้อราในแปลงส่งผลให้ผลผลิตตกต่ำ

ชื่อ -สกุล นางรุ่งนภา ฝิวศิริ

อายุ 49 ปี

การศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาปีที่ 6

เลขที่ 173 หมู่ที่ 2 บ้านหนองอีเปี้ยตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

โทรศัพท์ 063-6741178

อาชีพ เกษตรกร พื้นที่ใช้ดำเนินงาน 7 ไร่

แนวความคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

“การเกษตรยุคใหม่ ใส่ใจเทคโนโลยี สุวิถีเศรษฐกิจพอเพียง”

การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง

1. หัวข้อการถอดบทเรียน : ทำเกษตรผสมผสาน อยู่ได้อย่างยั่งยืน

2. จุดเริ่มต้น/แรงบันดาลใจ

เริ่มต้นเมื่อก่อนในชุมชนทำการเกษตรเพียงสองด้าน คือการปลูกข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน และการปลูกอ้อยโรงงาน จากการที่คุณแม่ได้เข้าโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี 2560 แต่เนื่องจากคุณแม่มีอายุมากขึ้น และการเดินทางไปอบรมไม่สะดวก เลยได้มอบหมายให้ลูกสาวไปอบรมและเข้าร่วมโครงการแทนแม่ จึงได้รับการฝึกอบรมได้รับความรู้จากการฝึกอบรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ หลังจากที่ได้เข้าอบรมก็ลงมือปฏิบัติจริง จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาตนเอง ทำให้เกิดประสบการณ์ รู้ประโยชน์ที่ได้จากการจัดบันทึกบัญชี ซึ่งเดิมตนเองเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยไคร้ ตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาวทำให้มีความรู้เรื่องการทำก้อนเห็ด และการผลิตเห็ดให้มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของตลาด และสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก็ไม่มีการจัดบันทึกบัญชี การคำนวณต้นทุนก็ใช้การประมาณการช่วยอีกทั้งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการบันทึกบัญชี เมื่อตนเองลงมือจัดบันทึกเอง จึงเกิดความรู้และเข้าใจ ทำให้เกิดแนวความคิดที่จะลดต้นทุนของตนเอง โดยการซื้อวัสดุในการทำก้อนเห็ดมาฝึกทำก้อนเห็ดเอง รวมถึงการต่อยอดการแปรรูปเห็ดเนื่องจากบางช่วงที่เห็ดมีผลผลิตมาก จะทำการแปรรูปโดยการทำส้มเห็ด ข้าวเกรียบเห็ด จนประสบความสำเร็จสามารถลดต้นทุนการผลิต และสร้างรายได้จากการแปรรูปเห็ด และเมื่อได้ผลผลิตที่มีคุณภาพก็สามารถกำหนดราคาขายเองได้ พร้อมๆ กับดำรงวิถีการเกษตรให้เติบโตอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

3.วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น - ปัจจุบัน

การดำเนินงาน พื้นที่ 9 ไร่ ที่มีพื้นที่ส่วนที่หนึ่งเป็นบ้านพัก ส่วนที่สองจัดเป็นพื้นที่ปลูกข้าวเพื่อจำหน่ายและบริโภค และส่วนที่สามจัดเป็นพื้นที่โรงเรือนเห็ดในพื้นที่จัดให้มีแหล่งน้ำใช้ในการผลิตเกษตร จำนวน 1 บ่อในสระน้ำมีการเลี้ยงปลากินพืชและกบไว้บริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม จนปัจจุบันได้มีการขายสินค้าเกษตรผ่านทางไลน์ และเฟสบุค ซึ่งแต่ละกิจกรรมได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 กิจกรรมหลัก คือ อาชีพทำนา

พื้นที่ในการทำนา 5 ไร่เริ่มจากไถตะ เป็นไถครั้งแรกตามแนวยาวของพื้นที่นา หลัก จากนั้นตากดินได้ประมาณ 1-2 สัปดาห์ แล้วไถแปร เพื่อช่วยให้ดินที่กลบไว้ขึ้นมาอีกครั้ง เพื่อทำลายวัชพืชที่ขึ้นใหม่ และย่อยดินให้มีขนาดเล็กลง จำนวนครั้งของการไถแปรขึ้นอยู่กับชนิดและปริมาณของวัชพืช ลักษณะดินและระดับน้ำในพื้นที่ ต่อมาทำการคราด เพื่อเอาเศษวัชพืชออกจากนา ต่อมาทำการตกลำ โดยนำไปเพาะเมล็ดข้าวเปลือกใน ภาตเพาะกล้ารอให้อายุต้นกล้าประมาณ 12-16 วัน จึงนำต้นกล้าไปโยนในนาข้าวที่เตรียมไว้ระยะเวลาการปลูก จนถึงเก็บเกี่ยวช่วงเดือน มิถุนายน - ธันวาคม ของทุกปี

3.2 กิจกรรมที่สอง จัดเป็นพื้นที่โรงเรือนเห็ดพื้นที่ จำนวน 2 งาน

ทำโรงเรือนเห็ด และใช้เป็นพื้นที่ผลิตก้อนเห็ดเพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยผลิตเห็ดโคนน้อย เห็ดนางฟ้า เห็ดขอนขาว เป็นต้น โดยการผลิตหมุนเวียนสลับกันตามความต้องการของตลาดและสภาพอากาศตามฤดูกาลอีกทั้งได้ใช้แรงงานในครอบครัวเพื่อลดต้นทุนการผลิตรวมถึงการพยายามหาช่องทางการตลาดเพิ่มโดยการแปรรูปทำส้มเห็ด ส่วนการการทำข้าวเกรียบเห็ดอยู่ในช่วงการหัดทำเพื่อให้ได้คุณภาพมากกว่าเดิม ปัจจุบันอาชีพขายเห็ดเป็นรายได้หลักกับครอบครัว จำหน่ายโดยช่องทางออนไลน์ เช่น FB , Line เน้นลูกค้าในชุมชน

3.3 กิจกรรมที่สามารถปลูกอ้อยโรงงานพื้นที่ จำนวน 2 ไร่

การปลูกอ้อยโรงงาน ใช้พื้นที่ 2 ไร่เนื่องจากมีพื้นที่ว่างและอ้อยโรงงานมีผลผลิตในช่วงฤดูหนาว หลังจากที่เกี่ยวข้องและเห็นว่ามีผลผลิตน้อยจึงมองหาสินค้าเกษตรที่มีผลผลิตในฤดูหนาว โดยเน้นการปลูกโดยไม่ทำลายธรรมชาติ เช่นไม่เผาอ้อยให้ใบอ้อยคลุมดิน เน้นการตายหญ้า และใช้ปุ๋ยอินทรีย์การปลูกอ้อยโรงงานสามารถใช้แรงงานในครอบครัวได้จึงทำให้ลดต้นทุน และสามารถสร้างรายได้ในครอบครัวได้อีกทาง

4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- โกลบตอซึ่งข้าวแทนการเผา เพื่อไม่ทำลายมลพิษทางอากาศ อีกทั้งตอซึ่งข้าวที่โกลบยังกลับมาเป็นปุ๋ยบำรุงดิน ทำให้ได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ลดการใช้ปุ๋ยเคมี

- ไม่ใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกชนิด ใช้ปุ๋ยสดจากพืช ปุ๋ยคอกจากมูลสัตว์ และปุ๋ยหมักจากเศษวัชพืช และผักผลไม้ ทำให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น ผู้บริโภคและผู้ผลิตปลอดภัยจากสารเคมี อีกทั้งไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมด้วย

5. วิธีการจัดบันทึก/เครื่องมือที่ใช้

เริ่มต้นการทำบัญชีด้วยการจดในสมุดธรรมดาแต่ยังไม่เข้าใจในเรื่องของต้นทุนประกอบอาชีพดี จากนั้นก็ได้รับการสอนแนะนำการจัดทำบัญชีจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ทำให้เกิดความเข้าใจ จากการลงมือปฏิบัติทำให้เกิดความชำนาญในการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย ในครัวเรือน และยังสามารถวิเคราะห์ต้นทุนอาชีพ การคำนวณกำไรขาดทุน ได้ นำความรู้ที่ไปวางแผนการใช้ชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดแก่เกษตรกรทั่วไปได้อีกด้วย

6. การให้คำปรึกษาแนะนำแก่เกษตรกร

เป็นวิทยากรถ่ายทอดและให้คำปรึกษาเรื่องการผลิตก่อนเห็ด การแปรรูปเห็ด รวมถึงลดการใช้สารเคมี โดยผลิตปุ๋ยใช้เอง รวมถึงให้คำแนะนำการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย ในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ โดยการใช้ต้นทุนประกอบอาชีพของตนเองในปีก่อนเป็นตัวอย่างในการให้คำแนะนำ

7. ผลงานและความสำเร็จ

1. ลดการใช้สารเคมี โดยผลิตปุ๋ยใช้เอง เป็นการเรียนรู้เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน
2. มีการต่อยอดจากช่วงที่เห็ดมีผลผลิตมาก ได้นำเห็ดมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าเกษตร

8. ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาการจัดการด้านผลผลิตส่วนเกิน ที่ออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมากเกินความต้องการแก้ปัญหา โดยการหาองค์ความรู้ในการแปรรูป เพื่อแปรรูปสินค้าออกสู่ตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า หาดตลาดรองรับ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
2. เห็ด มีผลผลิตน้อยในฤดูหนาวที่ส่งผลผลิตน้อย ทำให้ผลผลิตตกต่ำ คุณภาพลดลง แก้ไขปัญหาโดยการนำองค์ความรู้ที่ได้จากหน่วยงานต่างๆ มาใช้ และทำการเกษตรอื่นๆ เพิ่ม
3. โรคและแมลงศัตรูพืชที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้กับพืชทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพแก้ปัญหาโดยการ ทำยาปราบศัตรูพืชที่ได้มาจากธรรมชาติ

นางรุ่งนภา ผิวศิริ
สรุปรายละเอียดต้นทุน - กำไร จากการประกอบอาชีพ
อาชีพ ทำนา พื้นที่ 5 ไร่

รายการ	ปี 2565 (รอบการผลิต มิ.ย 65-ธ.ค.65)		ปี 2564 (รอบการผลิต มิ.ย.64-ธ.ค.64)		ปี 2563 (รอบการผลิต มิ.ย. 63- ธ.ค.63)	
	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท
	รายได้					
ขายข้าวเปลือก			2,500 ก.ก.	25,000.00	2,100 ก.ก.	21,000.00
รวมรายได้			2,500 ก.ก.	25,000.00	2,100 ก.ก.	21,000.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย						
ขั้นตอนการเตรียมการผลิต						
ค่าไถ (ค่าน้ำมัน)	5 ไร่	700.00	5 ไร่	500.00	5 ไร่	500.00
ขั้นตอนระหว่างการผลิต						
ค่าจ้างคนงานดำนา	15 คน	4,500.00	15 คน	4,500.00	15 คน	4,500.00
ซื้อปุ๋ย	3 ถุง	4,200.00	3 ถุง	2,850.00	3 ถุง	2,475.00
ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต						
ค่าแรงเกี่ยวข้าว			18 คน	5,400.00	20 คน	5,600.00
ค่าแรงขนข้าว				1,000.00		1,000.00
ค่าสีข้าว				1,200.00		1,050.00
ค่าแรงตนเอง				2,000.00		2,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		9,400.00		17,450.00		17,125.00
หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ						
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น				17,450.00		17,125.00
กำไร/ขาดทุน				7,550.00		3,875.00

ต้นทุน/กก.		6.98	8.15
ต้นทุน/ไร่		3,490.00	3,425.00
กำไร/กก.		3.02	1.85
ผลตอบแทน/ไร่		1,510.00	775.00

หมายเหตุ

ปี 2563 ประสบปัญหาภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตตกต่ำ

ปี 2565 ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต

ผลผลิตใช้บริโภคในครัวเรือน

นางรุ่งนภา ฝิวศิริ

สรุปรายละเอียดต้นทุน - กำไร จากการประกอบอาชีพ

อาชีพ ปลูกอ้อยโรงงาน 2 ไร่

รายการ	ปี 2565		ปี 2564		ปี 2563	
	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท
รายได้						
ขายอ้อย			18 ต้น	22,500.00	40 ต้น	25,000.00
รวมรายได้			18 ต้น	22,500.00	40 ต้น	25,000.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย						
ขั้นตอนระหว่างการผลิต						
ค่าปุ๋ย	2 ถุง	1,940.00	2 ถุง	1,600.00	2 ถุง	1,600.00
ยาปราบวัชพืช	5 ไร่	1,200.00	5 ไร่	1,200.00	5 ไร่	1,200.00
ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ	2 ชุด	300.00	5 ไร่	500.00	5 ไร่	500.00
ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต						
ค่าตัดอ้อย			18 ต้น	3,600.00	40 ต้น	8,000.00
ค่าแรงตนเอง			2 วัน 2 คน	500.00	2 วัน 2 คน	500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		3,440.00		7,400.00		11,800.00
กำไร/ขาดทุน				15,100.00		13,200.00

ต้นทุน/ตัน			411.11	295.00
ต้นทุน/ไร่			3,700.00	5,900.00

กำไร/ตัน			838.89	330.00
ผลตอบแทน/ไร่			7,550.00	6,600.00

หมายเหตุ-

ปี 2565 ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต

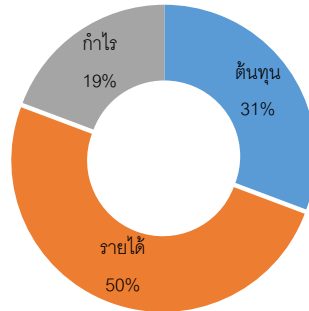
ปี 2564 อ้อยโรงงานราคาดี

ปี 2563 อ้อยโรงงานราคาตกต่ำ

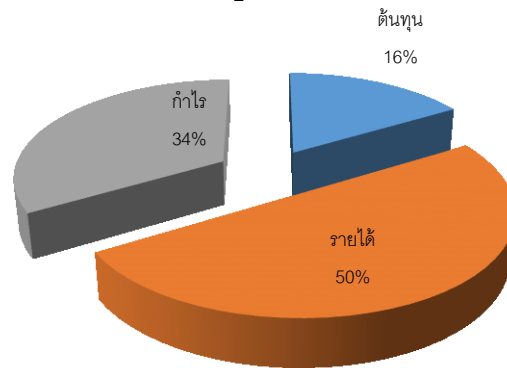
นางรุ่งนภา ฝิวศิริ
สรุปรายละเอียดต้นทุน – กำไร จากการประกอบอาชีพ
อาชีพ เพาะเห็ด พื้นที่ 1 ไร่

รายการ	ปี 2565 (รอบการผลิต มี.ย.65– ธ.ค.65)		ปี 2564 (รอบการผลิต มี.ย. 64– ธ.ค.64)	
	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท
	รายได้			
ขายเห็ด	684 ก.ก.	54,180.00	765 ก.ก.	61,450.00
รวมรายได้	684 ก.ก.	54,180.00	765 ก.ก.	61,450.00
<u>หัก</u> ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ขั้นตอนการเตรียมการผลิต				
ค่าก้อนเห็ด	4,200 ก้อน	21,000.00	4,200 ก้อน	21,000.00
ขั้นตอนระหว่างการผลิต				
ค่าอุปกรณ์		1,025.00		1,228.00
ค่าน้ำ		480.00		525.00
ค่าแรงตนเอง		15,000.00		15,000.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		37,505.00		37,753.00
กำไร/ขาดทุน		16,675.00		23,697.00
ต้นทุน/กก.		54.83		49.35
ต้นทุน/ไร่		37,505.00		37,753.00
กำไร/กก.		24.38		30.98
ผลตอบแทน/ไร่		16,675.00		23,697.00

ทำนา ปี 2564

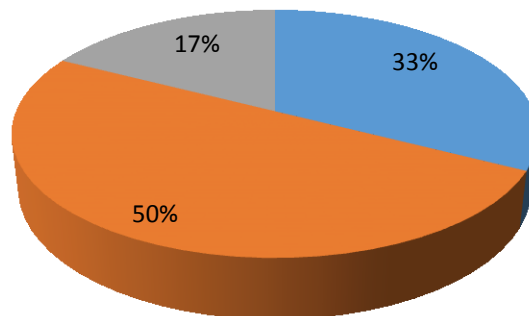

ปลูกอ้อย

เพาะเห็ด

■ ต้นทุน ■ รายได้ ■ กำไร

ต้นทุนประกอบอาชีพของ นางรุ่งนภา ฝิวศิริ
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 - ปัจจุบัน

ชนิดพืชที่ปลูก	จำนวน	หน่วย	ช่วงเวลาระยะเวลาเพาะปลูก/สร้างรายได้/ต้นทุนประกอบอาชีพ											รายได้/ปี	ต้นทุนประกอบอาชีพ	หมายเหตุ			
			ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.				ธ.ค.		
ข้าวนาปี	5	ไร่	-	-	-	-	-										9,400.00	ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิต	
เห็ด	2	งาน	-	-	-												115,630.00	75,259.00	
อ้อยโรงงาน	2	ไร่															47,500.00	3,440.00	
กบ	1	งาน	-	-	-	-											1,200.00	400.00	เน้นไว้บริโภค
ไก่	40	ตัว															1,000.00	-	เน้นไว้บริโภค
ปลา	1	บ่อ															2,500.00	-	เน้นไว้บริโภค
เป็ด	22	ตัว															2,800.00	-	เน้นไว้บริโภค
รายได้รวม/ปี (1)												170,630.00							
ต้นทุนจากภาคการเกษตร/ปี (2)												88,499.00							
ต้นทุนจากภาคครัวเรือน/ปี (3)												22,000.00							
รายได้สุทธิ/ปี (4)												60,131.00		(1) - (2) - (3)					

ชื่อ -สกุล นายสมบัติ พลทะยาน

อายุ 69 ปี

การศึกษาสูงสุด ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4

ที่อยู่ 48 หมู่ 13 บ้านโนนถาวร ตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

โทรศัพท์ 06-5738-2936

อาชีพ เกษตรกร พื้นที่ 31 ไร่

แนวความคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

ทำเกษตรผสมผสาน สร้างอาชีพในพื้นที่ ให้มีรายได้และเกิดประโยชน์สูงสุด

การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง

1. หัวข้อการถอดบทเรียน : ทำเกษตรผสมผสาน อยู่ได้อย่างยั่งยืน

2. จุดเริ่มต้น/แรงบันดาลใจ

ผมเป็นคนที่ทำการเกษตรมาตั้งแต่เกิด เพราะตั้งแต่จำความได้ก็ได้ช่วยพ่อแม่ทำนามาตลอด เมื่อโตขึ้นจนถึงปัจจุบันก็ยังอยู่กับอาชีพเกษตรแต่การทำเกษตรสมัยก่อนทำไปเรื่อย ๆ ไม่มีการวางแผน ไม่มีการคิดต้นทุน ไม่รู้กำไร ทำเพื่อใช้จ่ายในครอบครัว เพื่อชำระหนี้ ถ้ามีเงินเหลือก็นำมาลงทุนทำการเกษตรในปีต่อไป มีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณจำนวน 48 ไร่ มีการปลูกยางพารา ปลูกอ้อย ทำนา เลี้ยงสัตว์ แหล่งน้ำ และที่อยู่อาศัย พออายุมากขึ้นเลยแบ่งพื้นที่ทำการเกษตรให้ลูกๆ บางส่วน ผมเลยหันมาปลูกผักที่สามารถนำมาประกอบอาหาร และได้เลี้ยงควายที่ได้จากการพระราชทาน หลังจากที่ดินได้เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีหน่วยงานราชการต่างๆ มาให้ความรู้ด้านการเกษตร เช่นด้านการรักษาดิน การทำระบบน้ำ การขยายพันธุ์พืช การรักษาและป้องกันโรคพืช ปศุสัตว์ และบัญชีฟาร์ม โดยได้ยึดหลักการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เพราะคิดว่าการทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยวมีความเสี่ยงสูงเพราะมีพื้นที่เยอะ ดูแลไม่ทั่วถึง เกินกำลังจึงต้องจ้างแรงงานทำให้เกิดต้นทุนที่สูงขึ้น กำไรลดลง เลยเปลี่ยนมาปลูกพืชที่หลากหลายชนิดหมุนเวียนกันไปสามารถขายที่ตลาดนัดคลองถมได้ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

3. วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น - ปัจจุบัน

การดำเนินงาน พื้นที่ 37 ไร่ ที่มีพื้นที่ส่วนที่หนึ่งเป็นบ้านพัก ส่วนที่สองจัดเป็นพื้นที่ปลูกผักพืชสมุนไพร ปลูกข้าว เลี้ยงควาย และสามจัดเป็นพื้นที่ปลูกอ้อย ปลูกมันสัมปะหลัง และมีแหล่งน้ำใช้ในการผลิตเกษตร และได้ปล่อยปลากินพืช

3.1 กิจกรรมหลัก คือ อาชีพทำนา พื้นที่ 4 ไร่ เริ่มจากการไถ 2 ครั้ง เพื่อเตรียมดินแล้วไถแปร เพื่อช่วยให้ย่อยดินให้มีขนาดเล็กลง ต่อมาทำการคราด เพื่อเอาเศษวัชพืชออกจากนา และย่อยดินให้มีขนาดเล็กลงอีก จนเหมาะแก่การเจริญของข้าว ต่อมาทำการตกกล้า โดยเพาะเมล็ดข้าวเปลือกให้มีรากงอก แล้วนำไปหว่านในแปลงกล้าประมาณ 30 -45 วัน จึงถอนกล้าเพื่อมาดำนา ถ้าปีไหนประสบปัญหาภัยแล้งก็สูบน้ำใส่ต้นข้าว และถ้ามีวัชพืชก็ใช้การถอนเพื่อลดการใช้สารเคมี และใช้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสงและน้ำหมักพ่นแทนการใช้ปุ๋ยเคมี รวมถึงใช้มูลสัตว์และไถกลบเพื่อให้เศษฟางข้าวและวัชพืชเป็นปุ๋ยหมักทำให้ดินมีสารอาหารมากขึ้น ระยะเวลาการเริ่มปักดำจนถึงเก็บเกี่ยวในช่วงเดือน มิถุนายน - ธันวาคม ของทุกปี

รูปภาพประกอบการทำนา

3.2 กิจกรรมที่สอง จัดเป็นพื้นที่ปลูกผักและสมุนไพร เลี้ยงวัว

- พื้นที่ปลูกผักและสมุนไพร เช่น ต้นหอม ผักชี ผักกาด พริก ข่า ตะไคร้ มะละกอ และมะเขือ เพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครัวครัว

- ด้านแหล่งน้ำ มีบ่อน้ำ 5 บ่อพื้นที่ จำนวน 5 ไร่ ได้ปล่อยเลี้ยงปลาจิ้งหรีดไว้เป็นอาหาร และยัง สามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริมอีกด้วย

- เมื่อปี 2562 ได้รับความช่วยเหลือจากราชทาน 1 ตัว จนปัจจุบันมีควาย 5 ตัว โดยปลูกหญ้าที่ และหญ้าเนเปีย ในพื้นที่ 5 ไร่ และใช้ขี้ควายเป็นปุ๋ยในการทำเกษตรเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และลดต้นทุน

4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ไถกลบตอซังข้าวแทนการเผา
- ปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วลิสง ปอเทือง เพื่อบำรุงดิน
- ไม่ใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกชนิด
- เปลี่ยนเกษตรเคมีมาใช้มูลสัตว์

5. วิธีการจดบันทึก/เครื่องมือที่ใช้

เริ่มต้นการทำบัญชีโดยได้รับความรู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) และเข้าร่วมโครงการโคกหนองนา ได้รับการอบรมในการจัดทำบัญชีจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ทำให้สามารถนำความรู้ต่างๆ ที่ได้นำไปวิเคราะห์ในการทำการเกษตร และยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดแก่คนในครอบครัวและเพื่อนที่ทำการเกษตร

6. การให้คำปรึกษาแนะนำแก่เกษตรกร

จากการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ และการเข้าร่วมโครงการโคกหนองนา ได้รับการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้มีความรู้และมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรมากขึ้น โดยให้คำปรึกษาเรื่องดินและปุ๋ย ลดการใช้สารเคมี การผลิตปุ๋ยหมัก การทำโคกหนองนา การขยายพันธุ์พืช และปรึกษาเรื่องการปลูกผัก รวมถึงการจัดทำบัญชี ทั้งบัญชีรับจ่ายครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ

7. ผลงานและความสำเร็จ

1. ลดการใช้สารเคมี การผลิตปุ๋ยหมัก เพื่อลดต้นทุนการผลิต
2. มีการให้ความรู้ในการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ เพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชใช้เอง การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ลดกาซื้อกับข้าวโดยการปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เพื่อเป็นอาหารในครอบครัวและขายที่ตลาดนัดเพื่อเพิ่มรายได้

8. ปัญหาและอุปสรรค

1. ภัยธรรมชาติที่ส่งผลต่อคุณภาพของพืชผักที่ปลูก
2. โรคและแมลงศัตรูพืชที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้กับพืชทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

นายสมบัติ พลทะยาน
สรุปรายละเอียดต้นทุน – กำไร จากการประกอบอาชีพ
อาชีพ ทำนา พื้นที่ 4 ไร่

รายการ	ปี 2565 (รอบการผลิต มิ.ย 65-ธ.ค.65)		ปี 2564 (รอบการผลิต มิ.ย.64-ธ.ค.64)	
	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท
รายได้				
ขายข้าวเปลือก			3,500 ก.ก.	35,000.00
รวมรายได้			3,500 ก.ก.	35,000.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ขั้นตอนการเตรียมการผลิต				
ค่าไถ (ค่าน้ำมัน)	4 ไร่	650.00	4 ไร่	500.00
ขั้นตอนระหว่างการผลิต				
ค่าจ้างคนงานดำนา	15 คน	4,500.00	15 คน	4,500.00
ซื้อปุ๋ย	3 ถุง	3,800.00	3 ถุง	3,000.00
ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต				
ค่าแรงเกี่ยวข้าว			15 คน	4,500.00
ค่าแรงขนข้าว				500.00
ค่าสีข้าว				1,400.00
ค่าแรงตนเอง				5,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		8,950.00		19,400.00
หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ				
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น				19,400.00
กำไร/ขาดทุน				15,600.00
ต้นทุน/กก.				5.54
ต้นทุน/ไร่				4,850.00
กำไร/กก.				4.46
ผลตอบแทน/ไร่				3,900.00

หมายเหตุ

ปี 2565 ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต

ผลผลิตใช้บริโภคในครัวเรือน

นายสมบัติ พลทะยาน
สรุปรายละเอียดต้นทุน – กำไร จากการประกอบอาชีพ
อาชีพ ปลูกอ้อยโรงงาน 16 ไร่

รายการ	ปี 2565 (ต่อ 3)		ปี 2564 (ต่อ 2)	
	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท
รายได้				
ขายอ้อย			197 ตัน	256,250.00
รวมรายได้			197 ตัน	256,250.00
<u>หัก</u> ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ขั้นตอนระหว่างการผลิต				
ค่าปุ๋ย	15 ถุง	18,900.00	15 ถุง	15,600.00
ยาปราบวัชพืช	3 ชุด	7,600.00		7,600.00
ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ		1,000.00	5 ไร่	1,350.00
ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต				
ค่าตัดอ้อย			197 ตัน	59,100.00
ค่าขนส่ง				1,800.00
ค่าแรงตนเอง				90,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		27,500.00		175,450.00
<u>หัก</u> ปัจจัยการผลิตคงเหลือ				-
กำไร/ขาดทุน				80,800.00

ต้นทุน/ตัน		890.61
ต้นทุน/ไร่		10,965.63

กำไร/ตัน		410.15
ผลตอบแทน/ไร่		5,050.00

หมายเหตุ-

ปี 2565 ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต

นายสมบัติ พลทะยาน
สรุปรายละเอียดต้นทุน – กำไร จากการประกอบอาชีพ
อาชีพ ปลูกมันสัมปะหลัง 4 ไร่

รายการ	ปี 2565		ปี 2564	
	ปริมาณ	บาท	ปริมาณ	บาท
รายได้				
ขายมัน			21 ตัน	53,550.00
รวมรายได้			197 ตัน	53,550.00
<u>หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย</u>				
ขั้นตอนการเตรียมการผลิต				
ค่าไถ	4 ไร่	1,600.00	4 ไร่	1,600.00
ค่าปลูก	4 ไร่	600.00	4 ไร่	500.00
ขั้นตอนระหว่างการผลิต				
ค่าปุ๋ย			4 ถุง	3,400.00
ยาปราบวัชพืช	3 ชุด	6,400.00		6,400.00
ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต				
ค่าเก็บมัน			21 ตัน	7,500.00
ค่าขนส่ง				800.00
ค่าแรงตนเอง				10,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		6,400.00		28,100.00
<u>หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ</u>				-
กำไร/ขาดทุน				25,450.00

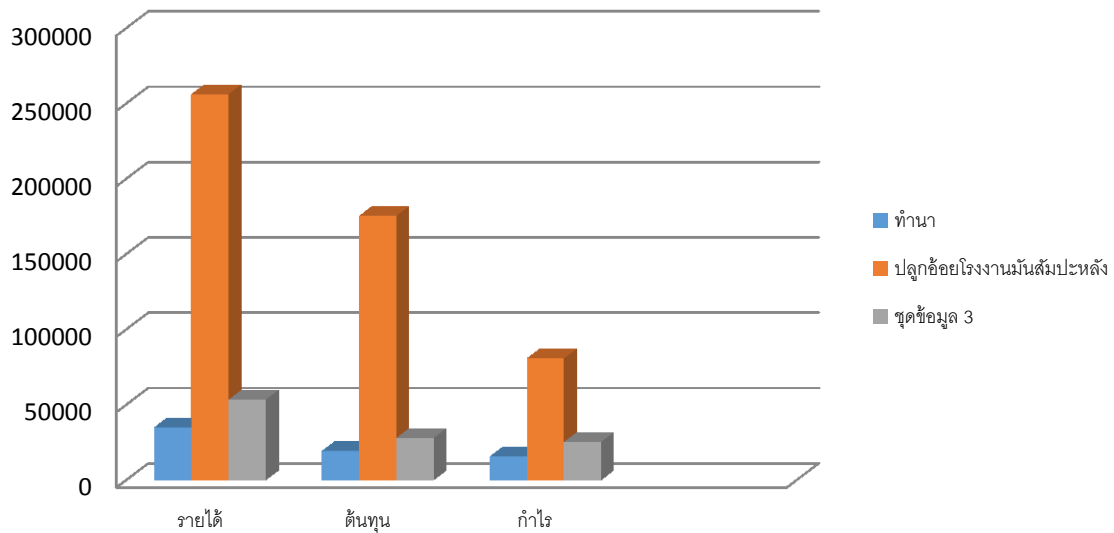
ต้นทุน/ตัน		1,338.10
ต้นทุน/ไร่		7,025.00

กำไร/ตัน		1,211.90
ผลตอบแทน/ไร่		6,362.50

หมายเหตุ-

ปี 2565 ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต

ชื่อแผนภูมิ

ต้นทุนประกอบอาชีพของ นายสมบัติ พลทะยาน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 - ปัจจุบัน

ชนิดพืชที่ปลูก	จำนวน	หน่วย	ช่วงระยะเวลาการเพาะปลูก/สร้างรายได้/ต้นทุนประกอบอาชีพ												รายได้/ปี	ต้นทุนประกอบอาชีพ	หมายเหตุ
			ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
ข้าวนาปี	4	ไร่	-	-	-	-	-	■	■	■	■	■	■	■		8,950.00	ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิต
อ้อยโรงงาน	16	ไร่	■	■	■										256,250.00	108,300.00	
ไก่	32	ตัว	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	800.00		เน้นไว้บริโภค
เป็ด	16	ตัว	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	450.00		เน้นไว้บริโภค
ปลา	3	ไร่	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	870.00		เน้นไว้บริโภค
พริก	2	ไร่	-	-	-					■	■	■	-	-	1,020.00	320.00	ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิต
ถั่วลิสง	1	ไร่							■	■	■				3,400.00	550.00	
มันสัมปะหลัง	4	ไร่	■	■												6,400.00	ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิต
ผักสมุนไพรมะเขือ	1	ไร่	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	5,445.00	2,250.00	
ไผ่	1	ไร่	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■			เน้นไว้บริโภค
รายได้รวม/ปี (1)												268,235.00					
ต้นทุนจากภาคการเกษตร/ปี (2)												126,770.00					
ต้นทุนจากภาคครัวเรือน/ปี (3)												88,460.00					
รายได้สุทธิ/ปี (4)												53,005.00		(1) - (2) - (3)			

